

درس نهم: توحید و سبک زندگی (توحید علی)

واژه‌گان کلیدی: توحید علی، توحید عبادی، توحید در عبادت، توحید علی فردی و اجتماعی

هدف کلی درس: آشنایی با توحید علی به عنوان ثمره و بازتاب توحید نظری و درایت توحید

① شعر: بر آستان جانان اگر سر توان بران گلستان سر بلندی توان زد (حافظ)

پیام: سر نهادن بر آستان جانان بیانگر اطاعت و پیروی از اولاد است که نتیجه آن رسیدن به سر بلندی و سرفرازی است

② این شعر نوعی بیانگر نگاه نهی برای خداست و بیانگر توحید عبادی است

③ وقتی برای خرید یک کالای خردی به بازار می‌رویم: معمولاً با رسیدن به اولین مغازه و دیدن اولین نمونه دست به خرید نمی‌زنیم؛ بلکه با جستجو، بهترین‌ها را انتخاب می‌کنیم

④ امروزه در بازار سبک زندگی؛ سبک‌ها رنگارنگی از زیستن تبلیغ می‌شود که ما باید از میان آن‌ها بهترین را انتخاب کنیم؛ زیرا:

الف) انتخاب هر یک از این سبک‌ها منجر به زندگی‌های متفاوتی می‌دهد (مطلوب)

ب) سرزودت دنیا و آخرت ما را رقم می‌زند (مطلوب)

⑤ وقتی برای خرید یک کالا، آن چنان دقت و حساسیتی به خرج می‌دهیم پس باید

هر یک از سبک‌های زندگی (بیراسل: الف) فکر باشد

ب) به دور از احساسات باشد

⑥ خوب است بدانیم که هر سبکی از زندگی، ریشه در اندیشه خاصی دارد و از جهان بینی ویژه‌ای سرچشمه می‌گیرد شناخت این ریشه‌ها به تصمیم‌گیری درست ما کمک می‌کند

⑦ زندگی توحیدی "نیزشوره‌ای از زندگی است که ریشه در جهان بینی توحیدی دارد"

⑧ طرح یک پرسش در این درس:

ایمان به خداوند بعنوان خالق و پروردگار جهان چه سبکی از زندگی را به دنبال می‌آورد؟ و در مقابل آن کدام سبک از زندگی قرار می‌گیرد؟

یا کوری سال دهم؟

در درس اول این اصل کلی را آموختیم که «**منسأ اختلاف در انتخاب هدفها چیست!**»

و آموختیم که **افکار، اعتقادات هر فرد مهم ترین عامل در تعیین هدفها و رفتارهای اوست**

هر فردی مناسب با اعتقادات خویش، میر زندگی خود را انتخاب و برهان اساس رفتار خواهد کرد

مطلب اگر کسی پذیرفت و ایمان پیدا کرد که سعادت شیر در کسب ثروت است و انسان فقط

بالمذات مادی خوشبخت می شود (**اعتقادات یک فرد**) به طور طبیعی زندگی خود را صرف رسیدن

به همین هدف می کند (**انتخاب میر زندگی و رفتار بر این اساس**)

اگر کسی چنین اندیشه کند که آگاهی و دانش بزرگ ترین مال انسان است و هیچ ابر دیگری

با آن قابل مقایسه نیست (**اعتقادات پیش یک فرد**) عمر خود را به کسب علم خواهد گذراند و بر

همین اساس سعی و تلاش خواهد کرد (**انتخاب میر زندگی و رفتار بر این اساس**)

هرکس **با پیش و انگیزش**، خاص خود به سراغ هدفی می رود و اختلاف در انتخاب هدف، ریشه در

نوع اندیشه های متفاوت انسان دارد (**درس اول دهم**)

* **بازتاب توحید در زندگی:** [توحید عملی ثمره و نتیجه توحید نظری (مراتب توحید) است]

۱۱) با توجه به اصل فوق می توانیم بگوئیم انسانی که خداوند را به عنوان تنها خالق پذیرفته است (**توحید خالصت**)

و ایمان دارد که او پروردگار هستی است (**توحید ربوبیت**) $\leftarrow$ نتیجه $\leftarrow$ رفتاری مناسب با این

اعتقاد خواهد داشت و زندگی توحیدی بر این خود تنظیم خواهد نمود (**توحید عملی**)

تذکره در قرآن (۱۱)

یا تدبر در آنکه زبیر سوالات پاسخ دهید:

ان الله ربی وربکم فاعبده هذا صراط مستقیم	چنانچه خداوند پروردگار من و پروردگار شما است او را بپرستید و عبادت کنید که این راه راست و درست است	بنیانگر توحید ربوبیت (علت) توحید عملی (معلول) توحید عملی: بنیانگر کشف راه درست زندگی (بنیان برتری)
--	--	---

نکات مهم آیه ۱۱ اعتبار اینست «خدا تنها اداره کننده و رب جهان است» **درس یازدهم (سوال و جواب)** بنیانگر توحید ربوبیت است

۱) در باور و نتیجه و بازتاب توحید ربوبیت، توحید در عبادت است (پاسخ سوال ۱ تذکره: نتیجه اعتقاد به توحید ربوبیت)

۲) صراط مستقیم همان عبودیت و بندگی است (پاسخ سوال ۲ تذکره: راه درست زندگی کدام است؟)

۳) این آیه بایست «ادراستگن همانان کرسر توان دادن / کلمه تدبر سر بلندی بر آسمان کون زد» (ارتباط معنایی دارد)

۴) کلمه آیتی که بنیانگر ربوبیت و عبادت هست ارتباط دارد: از جمله:

درس ۲ سال دوازدهم : قل رب السموات والارض قل اله
 درس ۱ ما خلقت الجن والانس الا ليعبدون
 درس ۱۰ قل ان صلاتي وسكني ومحيي ومميتي لله رب العالمين
 درس ۹ هوم والذين آمنوا اشهدوا له
 درس ۶ قل ان كنتم تحبون الله فاتبعوني
 درس ۴ دوازدهم : وان اعبدوني هذا صراط مستقيم

۱۳ میزان تاثیر گذاری عقیده بر عمل (را با علم مستقیم میان ایمان به توحید یا عمل به توحید)
 القبه از آنجا که ایمان هم افراد میان نیست و دارای شدت و ضعف است. میزان این تاثیر گذاری

درجه ایمان افراد به توحید و بتدبیر استی سنی دارد

علت
 * هر چه ایمان قوی تر باشد -> تاثیر علی آن در زندگی بیشتر
 * هر چه ایمان ضعیف تر باشد -> تاثیر علی آن در زندگی کمتر
 معلول

۱۴ مفهوم توحید علی یا (ویرگی های بنده واقعی خدا)
 کسی که بنده خداست و او را می پرستد

- ۱) در برابر او خاضع و خاشع است
- ۲) خدا را محبوب و مقبول خود می داند
- ۳) پر است از او نماز می گذارد
- ۴) به درگاه او دعا می کند
- ۵) از او اطاعت می کند

* خلاصه آیه: جهت زندگی خود را خدا قرار می دهد و به تعبیر قرآن (زندگی برای خدا)
 آیه: قل ان صلاتي وسكني ومحيي ومميتي لله رب العالمين یا نکر بلکه فوق است

نتیجه: همین انسانانی در مسیر توحید گام برداشته و به توحید عملی رسیده است

15) ابعاد توحید عملی

* توحید عملی دارای دو بُعد است الف) بعد فردی توحید عملی ب) بعد اجتماعی توحید عملی که به تبیین هر یک می پردازیم

الف) بعد فردی توحید عملی و اثرات آن :

- * هر کسی در زندگی خود از فرمان های خدا اطاعت کند برایتی از توحید عملی می رسد (توحید)
- * ویژگی های انسان موحد و مومن عبارتند از :

1) چنین فردی می گذرد تا ملالت رونی ، تصمم ها و فعالیت های خود را در جهت خواست و رضای الهی قرار دهد . مثال :

- الف) در انتخاب همسر
- ب) در شغل
- ج) در دوستی
- د) در گلپوشی محصل
- هـ) تفریح و ورزش
- و) انتخاب نوع پوشش
- ز) تمام برنامه های روزانه خود (لطوری)

2) برای یک انسان موحد جهان معنای خاص خود را دارد (جهان هدفمند است ، معنی است)

- از نظر او هیچ حادثه ای در عالم بی حکمت نیست اگر چه حکمت آن را نداند (علت)
- از همین رو یک مرحد و واقعی همیشه :

- 1) انسانی امیدوار است (معلول)
- 2) در مقابل سختی ها و مُطرت صبور است
- 3) و آن ها را از منبذ موفقیت می آینه اش می در
- 4) زیرا باور دارد که دشواری های زندگی شانه

علت

معلول الف) بی مهربی خدا نیست (علت)

معلول ب) بلکه بستری برای رشد و شکوفایی است (علت)

سداوات ما و آستان حضرت دوست که هر چه بر سر ما می رود ارادت اوست
 نظیر دوست ندیم اگر چه از من و مهر نهادم آینه ها در مقابل رخ دوست (حافظ)

پیام شعر :

1) باینتر توحید عباری در بعد فردی است (انسان موحد)

- 2) انسان موحد فقط تسلیم و مطیع حضرت دوست (خداوند) است و او را دوست و بار خردم از دیده است
- 3) انسان موحد از غیر خدا طلبی و درخواستی ندارد و فقط به خدا توجیم می کند
- 4) انسان موحد هیچ کس را هم تار شیبه خداوند متعال نمی داند

۳) انسان موجودی زندگی خود را بر اساس رضایت خداوند تنظیم کرده و پیر و فرمان الهی است (غلات)

پس: الف: شخصیت ثابت و پایدار دارد (معلوم)

ب: برخورد از آرامش روحی است (معلوم)

۴) انسان موجود موجودات جهان را مخلوق خداوند دانده که خداوند او را مسئول قرار داده است
می بیند و در برابرش در برابرش

۵) انسان موجودی خود را امانتی الهی می داند که خداوند او سپرده بنا بر این می داند که حق ندارد به آن آسیب رساند همچنان که حق ندارد سلامتی دیگران را به خطر اندازد

۶) انسان موجودی حقیقی به حیوانات نیز آسیب نمی رساند بلکه به ادا نه بقا و زندگی آنرا کمک می کند

سخن حضرت علی (ع):

تقوای الهی چیست؟ هم در مورد بندگان خدا هم در مورد شهرها و آبادی ها

- چرا که شما در برابر همه اینها حق سز زمین ها و چهارپایان مسئول هستید.

- خدا را اطاعت کنید و از عصیان او بپرهیزید.

پیام سخن حضرت علی (ع)

۱) در این سخن منظور از تقوا حفاظت و نگه داری و مراقبت است

۲) حضرت در این سخن انسان ها را به حفظ و نگه داری شهرها، آبادی ها، ما سز زمین ها و چهارپایان دعوت نموده است

۳) در این سخن انسان را به رعایت تقوای الهی در مورد انسانها و بندگان خدا دعوت کرده

۴) این انسانها را در برابر همه مخلوقات مسئول می داند

۵) در آخر این سخن به توحید عملی یعنی اطاعت خدا و دوری از عصیان دعوت نموده است

ارتباط معنایی سخن حضرت علی (ع) با:

۱) شعر «بر آستان جانان مگر سر توان نهادن / کجا تک سر بلندی بر آستان توان زار»

۲) شعر «سر ارادت ما آستان حضرت دوست / که هر چه پیرمانی رود ارادت دوست»

19 * شَرکِ عَمَلی (اِبْعَادِ فِرْدی شَرکِ عَمَلی وَاکْثَرِ اَنْ) (19)

در مقابل آرزوی الف (بت درون) (دل به هوای نفس) پیره و او را معبود خود قرار دهد
 و او را هوای نفس را بر فرمان های خدا ترجیح دهد و یا
 بت بیرون را در سب رضایت قدرت های مادی و طاغوتها
 برآید
 چنین شخصی گرفتار شرک عملی شده است

شرک عملی = تبعیت از بت درونی یا بت بیرونی
 آثار و نتایج شرک عملی: (ویرانی های انسان مشرک)

- تبیم بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان برداری از طاغوت باعث می شود:

شخص درونی نا آرام و شخصی ناپایدار داشته باشد زیرا:
 الف) از بت سوهای نفس وی هر روز خواسته های جدیدی حلوی او قرار می دهد
 ب) از بتی دیگر، قدرت های مادی که هر روز رنگ عوض می کنند او را
 به بردگی جدیدی می کشند

آیه	ترجمه
ارامت من اتخذ الله هواه	آیا دیدی آن کسی که هوای نفس خود را معبود خود گرفت
افانت تکلون علیه و کلبلا	آیا تو می توانی صفا من او باشی (و به دماغ از او پندازی

پیام آیه: 1) بیانگر شرک عملی است که فرد هوای نفس خود را (بت درون) را معبود خود قرار داده است

2) هواپرستی نوعی شرک است

3) با اینکه هواپرستی بت درون است ولی باز خورد آن در بیرون و در رفتار و افعال انسان آشکار می شود

4) با آنکه خداشناسی و خداآرایی و خداپرستی فطری است ولی برخی در انتخاب معبود یا بت هوا و هوس خود
 می شود (اتخذ الله هواه)

5) پیامبران مسئولیتی در برابر اختیار هواپرستان که با اختیار خود هوای نفس خود را معبود قرار داده اند
 ندارند (افانت تکلون علیه و کلبلا این عبارت بصورت استفهام انکاری بیان شده است)

با توجه به آیه زیر به سوالات پاسخ دهید:

ومن الناس من يعبد الله على حرف

از مردم کسی هست که خدا را برکت جانب و کناره ای از زبان زبان و حفظ و وسعت دانش و عبودیت و بندگی می کند

فلان اصابت خیر اطمان به

پس اگر خبری به او برسد، دلش به آن آرام می گیرد

وان اصابت فتنه انقلاب علی وجه

و اگر بلائی به او برسد از خدا روگردان می شود

خسر الدنيا والاخره

او در دنیا و آخرت (هر دو) زیان می بیند

ذلك هو الخسران المبين

این همان زیان آشکار است

سوالات:

- ۱ پرسشگری که از روی ایمان باشد یا پرسشی که از روی تردید باشد چه تفاوتی دارد؟
- ۲ پرسشگری که از روی ایمان باشد همواره و همسنگی و پایدار است و تابع فراغت و آسودگی و هم چنین بلا و ضرر رسیدن به انسان نیست ولی پرسشی که از روی تردید باشد قابل تفسیر و ناپایدار است و تابع شرایط بود و زیان است
- ۳ چرا برخی از انسان ها در برابر هر خبر و شری که به آن می رسد ۲ روش متفاوت پیش می گیرند؟
- ۴ زیرا ایمان و عبارت آنرا سطحی، موقت و تغییر پذیر است و وقتی خبری به آن می رسد دلستان آرام می گیرد و وقتی شری به آن می رسد از خداوند روگردان هستند به عبارتی هر توحید در او تبدیل به توحید در عمل شده است

مفاهیم آیه ۱

- ۱ کلمات کلیدی آیه عبارت است از: حرف: به معنای طرف، لبه، جانب و کناره، حاشیه علی حرف، یعنی اشاره به مردمی که «دین در متن ایمان و زندگی آنان سنت» و ایمان آنان سطحی است - خیر، فتنه - خسر الدنيا والاخره - خسران المبين
- ۲ ایمان بعضی انسانها سطحی است (علی حرف) و تابع حواش تلخ و شیرین است
- ۳ انسان ها در معرض هجوم حواش تلخ و شیرین هستند (اصابت خیر - اصابت فتنه) این دو از مسائل آزمائش الهی هستند (سنت امتحان و ابتلاء الهی = فتنه)
- ۴ تفسیر روگردانی از خدا (مترکین): کسانی که ایمان آنرا سطحی است (الف) خسر الدنيا والاخره: هم در دنیا و هم در آخرت زیان می بینند (ب) دچار خسر این مسکن می شوند (زبان آشکار)
- ۵ این آیه بیانگر «شک عملی در عبودیت» است که با عبارت «ارادت من اتخذ الله هواه» ارتباط معنوی دارد

۱۷) بعد اجماعی توحید علی و مراتب آن :

- تعریف و مفهوم توحید اجماعی توحید علی : قرار گرفتن همه نهادها، ارکان، نهاد جامع، یا نظام اجماعی

در جهت خداوند و اطاعت همه جایزه از او (صورت جامعای عدالت گستر)

* ارکان یک جمله عبارتند از : اقتصاد، فرهنگ، سیاست * مهم ترین رکن یک جامعه

حکومت آن است

بررسی نظام اجماعی توحید علی در ارکان مختلف :

الف) ارکان سیاسی : (حکومت) وقتی یک نظام اجماعی توحید است که :

ارکان نظام توحید

۱) حاکم و نمایندگان بر اساس قوانین الهی به حکومت رسیده باشد

۲) همان شرایطی که خداوند برای حاکم تعیین کرده است دارا باشد

۳) حاکمان بگوشند قوانین الهی را در جامعه به اجرا در آورند (جامعه عدالت گستر)

۴) حکومت کسانی را خداوند به آنها حق حکومت کردن را نداده است یعنی نپذیرد

۵) با کسانی که خداوند و مسلمانان دشمنی می ورزند دوستی نمی کنند (تبری)

۶) با ظالمان مبارزه می کنند (تبری)

۷) بنام فرمان خداوند از مجرمان و متضعان حمایت می کنند (تولی)

ب) ارکان فرهنگی : در این رکن نیز به سوی اجرای فرمان های خدای تعالی می روند

۱) از تفرقه و تضاد دوری می کنند

۲) به سوی وحدت و هماهنگی حرکت می کنند

۳) این وحدت و هماهنگی را با : الف) محاسب به توحید و ولایت پرستی

ب) با قرار گرفتن در سایه حکومت الهی برپا می آید

ج) نه با محاسب به ظلمت و حکومت های غیر الهی

* جامعه توحیدی به این سخن خداوند گوش فرای دهد که فرموده است :- علت

یا ایها الذین امنوا لا تتخذوا عدوی وعدوکم تلقون الیهم بالمکره وقد کفروا بما جاؤکم بالحق ممننه

ترجمه : ای کسانی که ایمان آورده اید ، دشمن من دشمن خودتان را دوست نگیرید ، مگر آنکه ای که با آنان مهربانی کنید حال آنکه آنان به دین حق که برای شما آمده است کفر ورزیده اند

- ۱) آیه مومنان را مورد خطاب قرار داده است
- ۲) نهی از دوستی و مهربانی با دشمنان خدا و مسلمانان (لا تتخذوا)
- ۳) علت پرهیز از دوستی با دشمنان را کفر زنی دشمنان به دین حق بیان کرده است (قد کفروا بما جاؤکم بالحق)
- ۴) دشمنان خدا در واقع دشمنان مومنان نیز هستند (عدوی وعدوکم)

۱۵) انبای سورت و ابراز دوستی با دشمنان حرات آنان را در برابر مومنان بستری کند (تلقون الیم بالمرده)

۱۶) ارتباط معنای پادشاهی توتلی ادرسی با دشمنان خدا « و تبری » دشمنی با دشمنان خدا « در درس ۹ سال دهم

۱۷) عبادت کائنات و اعدوی و عدوکم با قسمت اول « لا اله الا الله » ارتباط معنایی دارد
۱۸) عاشق روشنایی از تاریکی میگریزد و آن کسی که به دوستی خدا افتخار می کند با هر چه ضد خداست مقابله می کند « بیزار می از دشمنان خدا و مبارزه با آن » در درس ۱۰ سال دهم آن

۱۹) دین از سیاست جدا نیست « امام خمینی (ره) ما باید مسلمانان فضای سیاسی را به دست بیست عشق نسبت به ذات حق و تقرب و بعضی عملی نسبت به دشمنان خدا لبریز کند » در درس یازدهم سال دهم

۲۰) ارتباط معنای با « قاعده فکلی سبیل » دارد در درس ۵ سال یازدهم

۱۸) ارتباط توحید فردی و اجتماعی:

- میان توحید فردی و بعد اجتماعی توحید مطلق متعالی وجود دارد. هر قدر مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت

کنند، ارتباط جامعه نیز بیش تر توحیدی به خود می گیرد. هر قدر تلاقی اجتماعی در خدمت

اعمالی قوانین الهی باشد، زمینه برای رشد انسان ها و حرکت به سوی خداوند زندگی موجودات انسان می گردد

- مفهوم شرک علمی و اثرات آن در بعد اجتماعی

* لذا این امر اگر قرار باشد همه فقط خواسته ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند و دنیا منافع خود را محور فعالیت های

اجتماعی قرار دهند و اهل ایثار و تقارن در فریادند به دیگران نباشند (اعتدالت)

۱) تفوق و تضاد جامعه را فراموش کرد

۲) امکان رشد و تعالی از بین می رود

۳) در چنین جامعه ای روز به روز انسان های تسلیم شده قدرت بیدار می کنند

و انسان های دیگر در خدمت امیال خود بکار می گیرند

۴) در نتیجه دیگر سختی از حاکمیت خداوند و فرمان های لونیست بلکه

سختی از حاکمیت طاغوت و دستور غیر ارسطو.

۱۹) توحید و شرک در جهان امروز

- توحید روح زندگی دینی و شرک روح زندگی غیر دینی است

* الکفون که بیراست و عبادت توحید و شرک را شناخته ام، می خواهم ببینم:

۱- زندگی انسان عصر حاضر تا چه اندازه توحیدی است؟

۲- که امیک از براست توحید در زندگی انسان بسیتر مورد غفلت واقع شده است؟

* منظور ما از انسان عصر حاضر تمام افراد جامعه نیست بلکه جو غالب جامع و جو حاکم بر الشرک افراد است نه تمام

- می دانیم که جوامع بشری امروز از نظر **صفت و فن آوری** پیشرفت فراوانی کرده اند (این جوامع را می توان از این جهت بالذکر نام برد). همین انسان امروز کمتر از بیت پرستان قبل از اسلام که پیش از

۳۴۰ بیت را می پرستیدند به مثال این قبیل بت پرستی هاست

* بنا بر این های طرح این سوال است که: آیا انسان ها و جوامع انسانی به سوی زندگی توحیدی حرکت می کنند؟

- در ابتداء نظری رشد که امروزه کمتر کسی گرفتار شرک باشد و از این جهت نیز بشر در مسیر پیشرفت می باشد

اما یک **واقعیت تلخ** در اینجا وجود دارد و آن این است که **گرچه شرک در قالب بت و مانند آن در میان**

بسیار جوامع وقت ندارد اما انواع دیگری از شرک که بسیار پیچیده تر از شرک قدیم است در میان بشر

به چشم می خورد که خوب است به آنها توجه کنیم و برای دوری از آنها تلاش نماییم از جمله **شکر**:

(۲۰) * **مصادیق برخی از شرک های جهان امروز:**

۱) **انسان خود را مالک، ولی و رب جهان می بیند:**

- امروز بسیاری از انسان ها جهان خلقت را ملک خود تلقی می کنند و بدون توجه به تفرّد برای مالک حقیقی آن، یعنی خدا، هرگونه که بخواهند در این جهان تصرف می کنند. این افراد و جوامع در واقع خود را مالک (**شرک بمالکیت**) و ولی (**شرک بولایت**) و پرورش دهنده جهان (**شرک در ربوبیت**) می دانند که از جمله پیامدهای آن عبارتند از:

۱) تخریب محیط زیست

۲) آلوده شدن طبیعت

۳) سدا شدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند

- برخی از این انسانها مانند فرعون که **و انما نزلنا علی ابراهیم** می گفت و خود را پروردگار بزرگ مردم مومنین می کرد خود را مالک دین و جوامع می بیند و برای آنها تصمیم گیری می کند.

۲) **عقلت از خدا و سگرم شدن به امور دنیوی و پیروی از هوا و هوس**

- بسیاری از انسانها چنان به امور دنیوی سگرم شده اند که خدا را فراموش کرده و خداوند در قلب آنها جا بگاهی ندارد. **نزق و بوق و زینت دنیا و لذات شهوانی چنان در دلسان**

فزون یافته که جایی برای خلوت انس با خدا و درک معنویت نباشد بجز پروردگار باقی نگذاشته است.

- گویی **هوا و هوس** و آنچه و آن کس که آنان را به هوس هایشان می رساند بت و عبودیشان رفته

و آن ها را هم چون **خدای پرستند** و از ابزارهای عبودیت **سینا، نکلون، نون، ماهواره، اینترنت** و سایر رسانه ها در این راه بهره می برند و **بیکره از خدا و آخرت غافل شده اند.**

۲۱) وظیفه ما در مقابل وضع موجود و علو نگی اصلاح آن ۸

- قدم اول در این راه شناخت وضع موجود و سبب پستی نون است
- قرآن حکیم معیارهای ثابت توحید و شرک **یا بت پرستی** را به ما نشان داده و تطبیق زندگی فردی و اجتماعی خود با این معیارها را بر عهده خودمان قرار داده است. این معیارها عبارتند از:

• معیارهای شرک و بت پرستی از نظر قرآن ۴

- ۱) اطاعت از ارباب های غیر خداوند
- ۲) بت پرستی کسانی جز او
- ۳) خارج کردن دین از برنامه های زندگی
- ۴) تقلید از کسانی که در جهت مخالف دین حرکت می کنند

- **ریشه شرک و بت پرستی جدید:** آن است که برخی از انسانها در عین قبول داشتن خداوند دین و دستورات دین را در متن زندگی خود وارد نمی کنند و بر عکس تمامایات دنیوی و نفسانی خود را اصل قرار می دهند

۲۲) اندیشه و تحقیق

سوال: آیاتی قرآن تنها به جنبه فزری توحید عملی مقفد بود ولی جنبه اجتماعی آن را قبول نداشتیم
 جواب: **هرگز** زیرا میان بعد فزری و بعد اجتماعی توحید یک رابطه متقابل و دوسویه وجود دارد.